

WIADOMOŚCI

Nr 1/2022 (12)

KODENSKIE

Czasopismo Gminy Kodeń

wiadomoscikodenskie@wp.pl

ISSN 2657-6775

piękno natury, bogactwo dziejów...

100-lecie OSP Kodeń, 9 maja 2022

HISTORIA OSP KODEŃ W PIGUŁCE

„Bogu na chwałę, ludziom na ratunek” – to hasło przyświeca służbie strażaków od wielu lat. Historia kodeńskiej jednostki OSP sięga pierwszych lat po zakończeniu I wojny światowej. Przedstawił ją w swoim wystąpieniu 8 maja br. Wójt Gminy Kodeń – Jerzy Troć.

„W pierwszych latach po zakończeniu I wojny światowej i odzyskaniu niepodległości, pożary, które pojawiały się w Kodniu, były gaszone przez mężczyzn wyznaczonych przez komendanta posterunku policji. Do gaszenia wykorzystywali własny sprzęt. System ten był uciążliwy i mało skuteczny. Mając tego świadomość, proboszcz kodeński ks. Stanisław Tuz, podsunął pomysł utworzenia ochotniczej straży pożarnej ówczesnemu sekretarzowi gminy Kodeń - Bolesławowi Wyroślakowi. Tak rozpoczął się proces tworzenia OSP w Kodniu. Założyciele złożyli na ręce Starosty Białskiego statut Towarzystwa Ochotniczej Straży Pożarnej w Kodniu wzorowany na statucie Związku Straży Pożarnych RP. Do podstawowych zadań strażaków, ujętych w statucie, należało gaszenie pożarów, profilaktyka przeciwpożarowa i niesienie pomocy poszkodowanym w zdarzeniach losowych. Te podstawowe zadania praktycznie nie uległy większym zmianom do dzisiaj. Pierwszy zarząd OSP w Kodniu tworzyli: ks. Stanisław Tuz – jako prezes, Bronisław Wyroślak – komendant, Michał Zamirowski – skarbnik. Później prezesami OSP w Kodniu byli m.in.: Arkadiusz Mieleszczuk, Edward Onyszczyk, Józef Pańkowski, Dariusz Krawczyk, zaś komendantami Franciszek Jagiellak, Jan Bysiak, Bazyli Dejneka, Arkadiusz Mieleszczuk, Edward Lichaczewski, Ryszard Witkiewicz, Andrzej Tarasiuk, Marcin Elwicki.

Na początku działalności kodeńska OSP nie posiadała swojej remizy, dlatego w 1928 roku wybudowano szopę, w której przechowywano zakupiony sprzęt gaśniczy. By pozyskać ten sprzęt, strażacy ochotnicy utworzyli amatorski teatr, którego występy cieszyły się dużym powodzeniem zarówno w Kodniu, jak i sąsiednich gminach. Za zarobione pieniądze kupowano m.in.: mundury, hełmy, topory, drabiny i pasy. W pierwszej połowie lat 30-tych ubiegłego wieku zakupiono „wóz bojowy” ciągnięty przez konie. Dzisiaj jako rekwizyt/pamiątka stoi na postumencie przy remizie. Kodeńska OSP jako jedna z nielicznych skupiała w swoich szeregach oddział, w którym służyły tylko kobiety. Od 1930 do 1934 roku istniała 16-osobowa drużyna żeńska. Jej podstawowym zadaniem było niesienie pomocy pogorzelcom i ofiarom powodzi. Komendantem sekcji żeńskiej była Józefa Bysiak. Niestety, nie wszystkim podobał się fakt istnienia drużyny żeńskiej. Uznano, że kobiety nie mogą być strażakami i sekcję rozwiązano. Od swojego początku w 1922 roku do 1939 roku liczba członków OSP kodeńskiej drużyny wzrosła z 16 do 50 druhow.

Dopiero w 1970 roku kodeńscy ochotnicy doczekali się wybudowania Domu Strażaka. Przewidziano w nim pomieszczenia na świetlicę oraz remizę, gdzie przechowy-

wano wyposażenie strażaków oraz wóz bojowy. Pierwszym takim wozem był wóz bojowy marki Żuk. W 1972 roku w 50-tą rocznicę OSP w Kodniu jednostce nadano sztandar. W 1987 roku jednostka została uhonorowana „Złotym medalem za zasługi dla pożarnictwa”. W lipcu tego roku została zakończona rozbudowa remizy o kolejny boks dla wozu bojowego oraz pomieszczenia socjalne. Stało się tak dzięki finansowemu wsparciu Urzędu Gminy Kodeń oraz pracom społecznym samych strażaków. Dodatkowo w tym samym czasie jednostka wzbogaciła się o wóz strażacki marki Star.

Dzięki aktualnemu wsparciu ze środków unijnych oraz dotacji z budżetu państwa OSP Kodeń jest coraz lepiej wyposażona i przygotowana do wykonywania swoich zadań. W latach 2015 – 2022 Ochotnicza Straż Pożarna w Kodniu i Gmina Kodeń otrzymały dotacje z budżetu państwa na wyposażenie sprzętowe, remont remizy i funkcjonowanie OSP w systemie KSRG w wysokości 350 tys. zł. Ponadto, działania OSP kwotą 400 tys. zł wsparła Gmina.

Dzisiaj kodeńska OSP posiada:

- samochód MAN Średni – zakupiony w 2013 r.
- samochód STAR 266 Średni – zakupiony w 2020 r.
- dwa samochody kwaterymistrzowskie z 1999 r.
- 2 łodzie płaskodenne.

Obecnie OSP Kodeń skupia w swoich szeregach 44 druhow i 2 druhny. Prezesem jest Dariusz Krawczyk, naczelnikiem Marcin Elwicki, a kapelanem Proboszcz o. Michał Hadrich OMI. Działania OSP nie kończą się na wyjazdach do pożarów, zdarzeń drogowych czy też usuwaniu skutków klęsk żywiołowych. Druhowie z OSP aktywnie uczestniczą w życiu gminy, zabezpieczając organizację wielu imprez, m.in.: Bieg Sapiehów, Jarmark Sapiieżyński, Odpust Diecezjalny Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny 14 i 15 sierpnia. Uczestniczą w wielu uroczystościach i rocznicach – rocznica wybuchu powstania styczniowego, Święto 3 maja, Narodowe Święto Odzyskania Niepodległości 11 listopada. Druhowie z naszej OSP odnoszą sukcesy także w zawodach strażackich. W 2018 roku drużyna męska wygrała zawody powiatowe.”

Z ŻYCIA GMINY

Szanowni Państwo,

Pierwsze półrocze tego roku upłynęło nam na pracy przy pozyskiwaniu środków, przygotowywaniu przetargów na wykonanie kolejnych inwestycji oraz ich realizacji.

Niedawno rozstrzygnięty został przetarg na projekt „Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej w gminie Kodeń”, obejmuje on:

- budowę drogi gminnej na odcinku Olszanki - Leniuszki o długości 795 m;
 - modernizację drogi gminnej Zabłocie - Kodeń III - Dobromyśl o długości 136 m;
 - modernizację drogi gminnej Olszanki - Leniuszki o długości 4 150 m;
 - budowę drogi gminnej w Elźbiecin o długości 924 m;
 - przebudowę dróg gminnych w Kodniu - ulice Spółdzielcza i Rynek o łącznej długości 400 m.
- Łączny koszt inwestycji to 6 mln 800 zł.

Otrzymaliśmy środki z Rządowego Funduszu Polski Ład II: Program Inwestycji Strategicznych na przebudowę dróg powiatowych na odcinkach Okczyn – Kostomłoty ok. 3 km i Kodeń – Dobromyśl ok. 4 km. Łącznie na tę inwestycję pozyskaliśmy 11 mln 400 zł.

Zakończyły się prace remontowe na DW 816 na odcinku Kostomłoty II – Kodeń. Tym samym na terenie gminy Kodeń w ciągu ostatnich lat wyremontowany i zmodernizowany został odcinek ok. 15 km tej ważnej drogi.

Wiele zrobiliśmy, by poprawić stan dróg gruntowych na terenie gminy:

- własnym transportem i dwoma ciężarówkami udostępnionymi przez wojsko przetransportowaliśmy do Kodnia kamień na remonty dróg gruntowych;
- w ramach funduszu sołeckiego w Kostomłotach I utwardzony został gruzobetonem odcinek drogi o długości 300 m;
- z Kodnia do Zabłocia przewieźliśmy gruzobeton na remont 300 m drogi gminnej;
- naprawiliśmy drogi zniszczone przez wojsko w Kostomłotach I, Kodniu I, Kodniu III, Okczynie, Łęgach, Szostakach;
- wspólnie z wojskiem wyremontowaliśmy kruszywem czterokilometrowy odcinek drogi w Łęgach Kodeńskich i Łęgach Okczyńskich, na który wojsko zabezpieczyło 1 200 ton kruszywa;
- załatane zostały ubytki asfaltu w drogach w miejscowościach: Kostomłoty I, Okczyn, Kodeń, Elźbiecin, Dobromyśl, Olszanki.

Całkiem niedawno, bo 14 czerwca, otrzymaliśmy informację, że gmina Kodeń otrzymała z Rządowego Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych Edy-

cja trzecia – PGR 1 mln 960 tys. na inwestycje drogowe w Dobratyczach – budowa chodnika i Kostomłotach II – remont dróg osiedlowych.

Zajmujemy się nie tylko drogami. Pamiętajmy o innych obszarach życia gminy. Tutaj także następuje wiele zmian.

W ramach projektu „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w gminie Kodeń”, zakończono prace przy budowie wodociągu w Kodniu III. Obecnie trwają prace projektowe na budowę kanalizacji Kostomłoty II – Kodeń.

Łączny koszt projektu to 4 mln 620 tys. zł.

Trwają końcowe prace przy projekcie „Termomodernizacja szkoły w Kodniu”. Przypomnę, że inwestycja obejmuje m.in.:

- a/ docieplenie małej sali gimnastycznej;
- b/ wymianę drzwi zewnętrznych i okien sali gimnastycznej i łącznika;
- c/ modernizację instalacji grzewczej: źródłem ciepła dla budynku będzie gruntowa pompa ciepła o mocy 50kW;
- d/ budowę instalacji fotowoltaicznej o mocy 7,68 kW na dachu budynku.

Łączny koszt inwestycji to blisko 950 tys. zł.

Rozstrzygnięty został przetarg na drugi etap modernizacji budynku po starym przedszkolu, w ramach projektu „Budowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej w gminie Kodeń”. Powstanie tam m.in.: nowa siedziba biblioteki i sala konferencyjna, zagospodarowany zostanie teren wokół obiektu, zakupione będzie wyposażenie budynku. Wyremontowany będzie także budynek byłej stajni. W ramach projektu przeprowadzona zostanie częściowa modernizacja budynku Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Kodniu wraz z wyposażeniem i zagospodarowaniem przyległego terenu.

Łączny koszt projektu to blisko 5 mln 200 tys. zł.

Budynek po starym przedszkolu po pierwszym etapie modernizacji.

Nie wszystko się od razu udaje. W drugiej dekadzie lipca musieliśmy unieważnić przetarg dotyczący projektu „Rewitalizacja centrum Kodnia”. Przyczyną takiej decyzji była wysokość złożonych ofert. Przewidywaliśmy koszt inwestycji na 1 mln 500 tys. zł. Najniższa oferta jest na kwotę ponad 1 mln 950 tys. zł. Wkrótce ponownie ogłosimy przetarg.

Życie w gminie nie opiera się jedynie na inwestycjach. Dzieje się dużo więcej. W pierwszym półroczu na terenie naszej gminy miało miejsce wiele uroczystości i imprez, a wśród nich: 17 stycznia odbył się *XXI Przegląd Kolęd i Zespołów Kolędniczych*, który ze względu na sytuację związaną z pandemią odbył się w formie on-line. Również *Na Kodeń marsz!*, który odbył się 22 stycznia, przybrał symboliczną formę. W drugiej połowie lutego, w trakcie ferii zimowych dzieci i młodzież z naszej gminy uczestniczyła w zajęciach animacyjnych w GCKSiT.

Tradycyjnie już na początku marca odbył się *Bieg Tropem Wilczym*, w którym udział brały czasami nawet całe rodziny. 23 kwietnia po raz kolejny włączyliśmy się w *Operację Czysta Rzeka*. Po raz pierwszy nie sprzątałyśmy terenów nad Bugiem, a teren przy Kałamance i nad zalewem. Sytuacja taka spowodowana była zakazem zbliżania się do granicy z Białorusią.

Maj rozpoczęliśmy od obchodów *Święta Konstytucji 3 maja* przy pomniku Odzyskania Niepodległości.

8 maja gościliśmy w Kodniu strażaków, którzy przybyli na *23 Powiatową Pielgrzymkę Strażaków Powiatu Bialskiego do Sanktuarium Matki Bożej Kodeńskiej Królowej Podlaska w Kodniu* oraz na *obchody 100-lecia Kodeńskiej OSP*. Z tej okazji do Kodnia przybyło wielu gości m.in.: poseł **Dariusz Stefaniuk**, senator **Grzegorz Bierecki**, wicewojewoda **Robert Gmitruczuk**, Komendant Wojewódzki PSP **nadbryg. Grzegorz Alinowski**, Sekretarz Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP w Lublinie, Starosta Bialski i Prezes Zarządu Oddziału Powiatowego Związku OSP RP w Białej Podlaskiej **Mariusz Filipiuk**, radni Rady Powiatu oraz jej przewodniczący **Mariusz Kiczynski**, wicestarosta bialski **Janusz Skólimowski**, Komendant PSP Biała Podlaska **st. bryg. Artur Tomczuk**, wójtowie sąsiednich gmin, radni Rady Gminy Kodeń. W trakcie uroczystości kodeńskim strażakom OSP wręczono medale i odznaki, a sztandar OSP Kodeń wyróżniony został Złotym Znakiem Związku OSP RP.

4 czerwca na targowisku "Mój Rynek" odbył się, przygotowany przez GCKSiT festyn z okazji Dnia Dziecka w gminie Kodeń, zaś 5 czerwca Koło PZW „Brzana” przygotowało dla dzieci zawody wędkarskie.

7 czerwca w sali GCKSiT w Kodniu nastąpiło otwarcie wystawy fotograficznej "Kodeń dawniej i dziś". W otwarciu uczestniczył przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego **Mariusz Kiczynski**. Wystawa ta dostępna jest

także w formie elektronicznej na stronie *internetowej domkulturywkodniu.pl*.

18 czerwca w Konstancynie odbyły się zawody sportowo-pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych. Strażacy-ochotnicy rywalizowali w dwóch konkurencjach: sztafeta pożarnicza 7x50 m z przeszkodami oraz ćwiczenia bojowe. Strażacy z OSP Kodeń zdobyli 2 miejsce. Gratulacje!

23 czerwca nastąpiło odsłonięcie muralu na Szkole Podstawowej w Kodniu.

Wakacje rozpoczęliśmy na sportowo. 26 czerwca odbył się *XXVII Memoriał Stanisława Seheniuka w piłce siatkowej*, a od 29 czerwca w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Turystyki trwają „*Wakacje z GCKSiT*”. Trzy razy w tygodniu odbywają się zajęcia wakacyjne dla uczniów. Przed nami kolejne imprezy – 6 sierpnia *Bieg Sapiehów*, a 21 sierpnia *Jarmark Sapieżyński*. Już dziś zapraszamy do udziału!

Z przyjemnością informuję, że zakupiliśmy samochód do zamiatania ulic i chodników, który znacznie usprawni tego typu prace porządkowe.

Jak zapewne zdążyliście Państwo zauważyć nastąpiła zmiana personalna na stanowisku dyrektora Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Kodniu. 6 kwietnia odwołałem z tego stanowiska pana Piotra Skolimowskiego. Podjęta przeze mnie decyzja podyktowana była ciężkim naruszeniem obowiązków pracowniczych przez pana Skolimowskiego. Na pełniącego obowiązki dyrektora GCKSiT w Kodniu powołałem panią Ewę Rafałko.

Od 1 lipca zniesione zostały ograniczenia dostępu do części naszej gminy wprowadzone w związku z napięciem na granicy z Białorusią. Rozpoczęto także usuwanie koncentryny rozmieszczonej na brzegu Bugu.

I jeszcze jedna ważna informacja. 15 lipca na sesji Rady Gminy radni przyjęli Raport o stanie gminy za rok 2021 i udzielono mi wotum zaufania za 2021 r. Ponadto na tej sesji udzielono mi absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2021 r. W tym miejscu dziękuję za współpracę Radzie Gminy oraz wszystkim pracownikom Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy. To jest zasługa nas wszystkich.

Jerzy Troć, Wójt Gminy Kodeń

NIECH SIĘ ŚWIĘCI 3 MAJA!

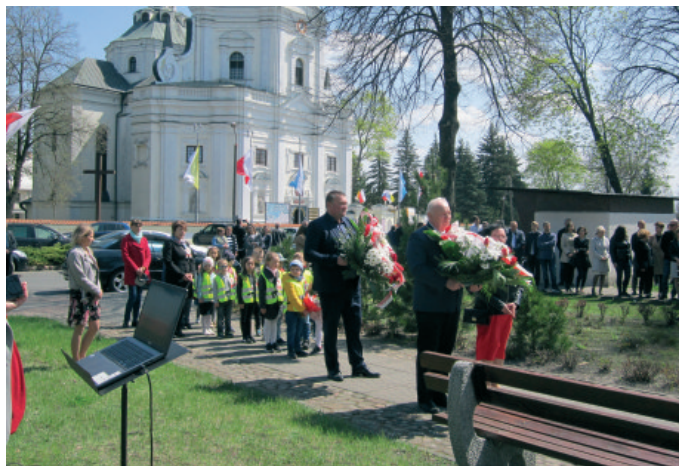
tekst i zdjęcia: Ewa Rafałko

3 maja 2022 roku przypadała 231. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja – dokumentu bardzo ważnego w dziejach narodu polskiego. Uważa się, że była to pierwsza w Europie i druga na świecie spisana konstytucja. Dla nas jest to ważne wydarzenie również ze względu na osobę Kazimierza Nestora Sapiehy – jednego z sygnatariuszy konstytucji.

„W imię Boga w Trójcy Świętej Jedyngo, ja Stanisław August, z Bożej Łaski i woli narodu, Król Polski, dla dobra powszechnego, dla ugruntowania wolności, dla ocalenia ojczyzny naszej i jej granic, z największą stałością ducha, niniejszą konstytucję uchwalamy i tę całkowicie za świętą, za niewzruszoną deklarujemy, dopóki by naród wyraźną wolą swoją nie uznał potrzeby odmienienia w niej jakiego artykułu. Przysięgam Bogu i żałować tego nie będę.” – tymi słowami Króla Stanisława Augusta została zaprzysiężona Konstytucja 3 maja. 29 kwietnia br. ten moment przypomnieli młodzież z ZPO w Kodniu. W przygotowanym przedstawieniu wyjaśnili jak ważny dla Polski i Polaków jest to dokument i czym dla naszego społeczeństwa są wartości takie jak: wolność, naród i ojczyzna.

Uroczysty apel z okazji Święta Konstytucji 3 maja w ZPO w Kodniu.

Uroczystość z okazji Święta Konstytucji 3 maja pod Pomnikiem Odzyskania Niepodległości w Kodniu.

Gmina Kodeń uczciła to święto 3 maja przy Pomniku Odzyskania Niepodległości. Uczestniczyli w nim Wójt Gminy Kodeń – **Jerzy Troć**, Przewodnicząca Rady Gminy Kodeń – **Barbara Radecka**, Radny Powiatowy – **Tomasz Andrejuk** oraz **dzieci z Przedszkola przy ZPO w Kodniu**. Uroczystość poprowadził Dyrektor ZPO w Kodniu **Jacek Malarski**. Wartę przy pomniku pełnili funkcjonariusze **Wojsk Obrony Terytorialnej, Policji i Straży Granicznej**. Obecne były także poczty sztandarowe **OSP Kodeń** i **ZPO w Kodniu**. Przy pomniku zebrało się także grono mieszkańców gminy i przybyłych gości.

Dyrektor ZPO – Jacek Malarski – przypomniał nam krótki rys historyczny tego dokumentu i nasz kodeński akcent w jego tworzeniu: *„231 lat temu stronnictwo dworskie, które było głównymi autorami Konstytucji 3 maja, specjalnie się do tego przygotowało. Ustawa ta była, jak na owe czasy, bardzo rewolucyjna. Była to, po amerykańskiej druga w świecie, tak demokratyczna konstytucja. Wprowadzała trójpodział władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą. Każda z nich miała być niezależna, to była podstawa ustrojowa. Znosiła liberum veto i znosiła wolną elekcję. Niestety, przeciwnicy Konstytucji sprawili, że przetrwała ona zaledwie rok i przestała funkcjonować. Taki stan rzeczy sprawił, że stała się ona testamentem, który pozwolił nam przetrwać rozbiory, nauczył obywatelskości i myślenia o państwie jako powinności.”*

Dyrektor Malarski wspominał także o wątku kodeńskim dotyczącym konstytucji. Jedną z osób, która przyczyniła się do jej uchwalenia był Kazimierz Nestor Sapieha – syn Elżbiety z Branickich Sapieżyny, ostatniej z Rodu Sapiechów właścicielki dóbr kodeńskich.

Niech się święci 3 maja!

100-LECIE OSP KODEŃ

XXIII PIELGRZYMKA STRAŻAKÓW POWIATU BIALSKIEGO

tekst i zdjęcia: Ewa Rafałko

8 maja 2022 r. Gmina Kodeń we współpracy ze Starostwem Bialskim i Państwową Strażą Pożarną w Białej Podlaskiej były organizatorami Jubileuszu 100-lecia OSP Kodeń i XXIII Pielgrzymki Strażaków Powiatu Bialskiego. Uroczystości odbyły się w miejscu równie ważnym dla historii naszej gminy – na Kodeńskiej Kalwarii, gdzie swoją pierwszą siedzibę zbudował Paweł Sapięha.

Zaproszeni goście i jednostki Straży Pożarnej z terenów powiatu bialskiego zebrał się przed Bazyliką św. Anny w Kodniu, skąd przemaszewali na Kalwarię, gdzie pod Pomnikiem św. Floriana złożyli wieńce. Następnie na ołtarzu polowym została odprawiona msza św. Mszę św. w intencji strażaków i ich rodzin celebrował Proboszcz kodeńskiej parafii – o. **Michał Hadrich OMI**, a kazanie wygłosił ks. kanonik **Henryk Jakubowicz** – Powiatowy Kapelan Strażaków. W trakcie mszy grała orkiestra OSP Łomazy pod batutą **Wojciecha Lesiuka**. Po mszy przemawiali obecni na uroczystościach zaproszeni goście: senator RP **Grzegorz Bierecki**, poseł na Sejm RP **Dariusz Stefaniuk**, Starosta Bialski **Mariusz Filipiuk**, Lubelski Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej **nadbryg. Grzegorz Alinowski** oraz Wicewojewoda Lubelski **Robert Gmitruczuk**. Podkreślali oni ważną rolę jednostek ochotniczych straży pożarnych w codziennym życiu lokalnych społeczności oraz dziękowali im za codzienną służbę i gotowość do niesienia pomocy. Zaproszenia na uroczystość przyjęli także: Kierownik Filii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Białej Podlaskiej **Dariusz Litwiniuk**, Sekretarz Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP w Lublinie **dh Czesław Pikacz**, Wicestarosta Bialski **Janusz Skólimowski**, Przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego **dh Mariusz Kiczyński**, kierownicy służb mundurowych i jednostek współpracujących z PSP, władze powiatowe oraz wójtowie i burmistrzowie z powiatu bialskiego.

W uroczystości wzięły udział jednostki PSP oraz OSP z całego powiatu bialskiego na czele z OSP Kodeń i jej prezesem **Dariuszem Krawczykiem**.

W trakcie mszy św. Wójt Gminy Kodeń **Jerzy Troć** przedstawił krótką historię kodeńskiej OSP (*do przeczytania na str. 2*), podziękował wszystkim za przybycie i zwrócił się do odznaczonych druhów: „Drodzy druhowie, przyjmijcie, proszę, moje gratulacje. Te wyróżnienia są dowodem na to, że wykonujecie swoje zadania wzorowo. To dzięki m.in. Wam Ochotnicza Straż Pożarna w Kodniu, cieszy się uznaniem i zaufaniem społeczeństwa. Dzięki Wam czujemy się bezpieczniej.”

Odnaczenia otrzymali: Złoty Medal „Za zasługi dla Pożarnictwa” – **dh Jerzy Troć**; Srebrny Medal „Za zasługi dla Pożarnictwa” – **dh Łukasz Krawczyk**, **dh Marcin Krawczyk**, **dh Marek Lichaczewski**; Brązowy Medal „Za zasługi dla Pożarnictwa” – **dh Ireneusz Szkodziński**, **dh Mateusz Szkodziński**, **dh Marek Zańko**, **dh Przemysław Fortuna**; odznakę „Zasłużony Strażak Powiatu Bialskiego” – **dh Marcin Elwicki**, **dh Mirosław Marchewka**, **dh Krzysztof Pietrusik**; odznakę „Wzorowy Strażak” – **dh Kacper Kłosowski**, **dh Rafał Świderski**, **dh Paweł Bosacki**, **dh Kacper Krześniak**, **dh Mateusz Kłos**, **dh Dawid Borowiec**.

OSP Kodeń za całokształt działalności została odznaczona Złotym Znakiem Związku OSP RP.

Po uroczystości druhowie z Kodnia zaprosili na pyszną grochówkę.

„Z KLASYKĄ PRZEZ POLSKĘ” W KODNIU

tekst: Ewa Rafałko, zdjęcia: Katarzyna Stawicka

„Precz z moich oczu!... posłucham od razu; precz z mego serca! – i serce posłucha; precz z mej pamięci!... Nie – tego rozkazu moja i twoja pamięć nie posłucha!” – tymi słowami zaśpiewanymi przez Szymona Komasa do muzyki Fryderyka Chopina zagranej przez Sophię Muñoz rozpoczął się w sobotę 14 maja br. koncert w sali GCKSiT w Kodniu. Niewątpliwie to wydarzenie na długo pozostanie w pamięci widzów.

Kodeń jest jedną z wielu miejscowości, w których odbył się lub się odbędzie koncert w ramach projektu „Z klasyką przez Polskę” z inicjatywy Polskiego Impresariatu Muzycznego działającego w ramach Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca, dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem projektu jest dotarcie do mniejszych ośrodków kultury z programem muzycznym poświęconym muzyce klasycznej, o najwyższym poziomie artystycznym, w przystępnej i atrakcyjnej formie w wykonaniu najwybitniejszych polskich artystów.

W Kodniu wystąpili światowej sławy artyści: baryton **Szymon Komasa** i pianistka **Sophia Muñoz**. Oboje mają za sobą występy w największych filharmoniach i operach w Polsce i na świecie. Szymon Komasa naukę muzyki rozpoczął w wieku 7 lat od gry na wiolonczeli. Studia gry na tym instrumencie ukończył dyplomem średniej Szkoły Muzycznej nr 4 im. Karola Szymanowskiego w Warszawie. W 2004 r. rozpoczął studia na Wydziale Wokalno-Aktorskim w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuty Bacewiczów w Łodzi (Wydział Wokalno-Aktorski w klasie prof. Włodzimierza Zalewskiego). Ukończył je w 2009 r. dyplomem z wyróżnieniem. W tym samym roku rozpoczął poddyplomowe studia śpiewu operowego w Guildhall School of Music and Drama w Londynie, a następnie kontynuował naukę śpiewu w prestiżowej Juilliard School of Music w Nowym Jorku (Artist Diploma of Opera Singing w klasie śpiewu Edith Wiens). Sophia Muñoz to amerykańska pia-

nistka, która jest absolwentką Lindermann Young Artist Development Program w Metropolitan Opera (2016). Od sezonu 2017-2018 jest solową repetytorką w Komische Oper Berlin. Była także odpowiedzialna za muzyczne przygotowanie wielu oper i asystowała znanym dyrygentom.

Koncert prowadziła pochodząca z Ukrainy **Zofia Ivanowa**. Pani Zofia przed wybuchem wojny w Ukrainie pracowała w Operze Narodowej Ukrainy im. Szewczenki w Kijowie. Sytuacja wymusiła na niej przyjazd do Polski i teraz tu spełnia się zawodowo. W programie koncertu w Kodniu znalazły się utwory Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszko, Tadeusza Baird’a oraz Antoniego Dworzaka. Organizatorzy koncertu z ramienia Polskiego Impresariatu Muzycznego – panowie Stefan Munch i Marcin Gorayski – byli pozytywnie zaskoczeni odbiorem tego wydarzenia przez lokalną społeczność. Pan Stefan powiedział, że wybór Kodnia nie był przypadkowy: „*Od Was jest wszędzie daleko!*” Zaznaczyć należy, że spotkania z muzyką klasyczną w Kodniu należą do rzadkości, jednak organizatorzy odnieśli wrażenie, że przybyła publiczność była zadowolona z tego spotkania. Być może w przyszłym roku uda się zorganizować podobne wydarzenie.

XII SZKOLNY JARMARK PODLASKI

tekst i zdjęcia: Ewa Rafałko

18 maja br. już po raz dwunasty odbył się Szkolny Jarmark Podlaski w Zespole Placówek Oświatowych w Kodniu. Uroczystość co roku cieszy się dużym zaangażowaniem ze strony uczniów i kadry pedagogicznej. To nie tylko folklor i zwyczaje podlaskie, ale także pielęgnowanie wspomnień i historii naszych dziadków i pradiadków. Dla współczesnej młodzieży to czasy zupełnie obce i nieznane.

Nawiązał do tego także Dyrektor ZPO Kodeń – **Jacek Malarski**. „Dziś nasza wieś, nasze otoczenie bardzo się zmieniło i nie wygląda już tak jak kilkanaście lat temu. Życie wsi, do którego nawiązuje scenografia, odbywało się w rytm przyrody, w rytm pór dnia. Wstawano bardzo wczesnie razem ze świtem, a kładziono się spać wraz z zachodem słońca. Przede wszystkim ze względu na oszczędności. W 1976 r. na Łęgach Kodeńskich nie było jeszcze światła. Pamiętamy jeszcze czasy jak domy naszych kolegów oświetlane były lampą naftową. Rytm przyrody determinował prace polowe. Była pora na siew czy żniwa, a w odpowiednim momencie na inne prace związane z uprawą roli. Trwały one znacznie dłużej niż dzisiaj. Nie wszyscy posiadali traktory, a kosa czy sierp były podstawowymi narzędziami w większości gospodarstw. Tak wyglądało życie na wsi, czyli także w Kodniu. Ale należy pamiętać, że 300 lat temu Kodeń był

jeszcze miastem. Rytm życia w mieście wyglądał nieco inaczej. W ciągu dnia trudno było spotkać kogoś na ulicach. Większość ówczesnych mieszkańców Kodnia pracowała w swoich zakładach rzemieślniczych lub skupiona była na Kalwarii wokół znajdującego się tam portu. Tam na barki ładowano towary, które potem Bugiem i Wisłą płynęły do Gdańska. Rytm życia w mieście dyktowały święta religijne, ale także odbywające się w Kodniu co czwartek targi, czy trzy razy w roku jarmarki. Mieszkańcy okolicznych wsi przyjeżdżali do Kodnia na czas targu czy jarmarku, aby produkty rolne wymienić na produkty rzemieślnicze.”

W uroczystości udział wzięły władze gminy: Wójt Gminy **Jerzy Troć** oraz Zastępca Wójta **Andrzej Krywicki**, Przewodnicząca Rady Gminy **Barbara Radecka** oraz Radny **Jerzy Filipek**, Komendant Placówki SG mjr **Andrzej Kupracz**, Kierownik ŚDS **Rafał Urbańczyk**, p.o. Dyrektora GCKSiT **Ewa Rafałko**, wieloletnia Radna Powiatowa **Kazimiera Adamiec**, proboszcz **Michał Hadrich OMI**, lokalne poetki: **Stanisława Potajczuk** i **Beata Kupryś** oraz emerytowani nauczyciele.

Część artystyczną rozpoczął występ dzieci z Przedszkola wiązką tańców ludowych. Następnie uczniowie klasy drugiej przedstawili swój program recytując wiersz i śpiewając ludową piosenkę. Z kolei klasa siódma z udziałem chóru szkolnego przedstawiła widowisko obrzędowe „U Marcinowej na wiosce”. Uczennice zaprezentowały wiersze p. Potajczuk i p. Kupryś. Następnie przy muzyce z lat 70-tych uczniowie zaprezentowali scenki rodzajowe wyjaśniające zasady savoir-vivre. Uroczystość zakończyła **Aleksandra Szwacz** wykonując pieśń ukraińską. Po uroczystości można było obejrzeć wystawę rękodzieła Walerii Magier oraz prac plastycznych uczniów ZPO. Były to prace z konkursów na Pocztówkę z Gminy Kodeń oraz na Kapliczkę Matki Bożej.

KONCERT NA DZIEŃ MATKI

tekst i zdjęcia: Ewa Rafałko

„Bóg nie może być wszędzie, dlatego wynalazł matkę”. Te nieco żartobliwe słowa Matthew Arnolda w pełni wyrażają to, jak ważną i wielką rolę w życiu dziecka pełni matka. Niezależnie czy dziecko ma kilka miesięcy, kilka czy kilkanaście lat to jakość relacji matka-dziecko rzutuje na psychiczny i emocjonalny rozwój dziecka oraz na jego poczucie własnej wartości.

Matka to poczucie bezpieczeństwa i bliskości, to opiekunka i pierwszy nauczyciel, to osoba, z którą można porozmawiać na każdy temat i powierzyć jej każdy problem. To ktoś, bez kogo nasze życie byłoby puste.

Z okazji Dnia Matki w GCKSiT w Kodniu został zorganizowany koncert dla Seniorów z gminy Kodeń. Wystąpił znany w Polsce wokalista Marcin Styczeń. Towarzyszyła mu poetka Kazimiera Pawluk, która zaprezentowała swoje wiersze. Na koniec swoją twórczość przedstawiła p. Alicja Sempoch, uczestniczka Klubu Seniora „OAZA” w Kostomłotach. Finalny punkt części artystycznej tego wydarzenia stanowiła pieśń „Matko moja ja wiem” zaintonowana przez p. Agnieszkę Nowacką z Klubem Seniora „POD MODRZEWIEM” z Dobromyśla, którą później śpiewała cała sala.

DZIEŃ DZIECKA W GMINIE KODEŃ

tekst i zdjęcia: Ewa Rafałko

W tym roku Dzień Dziecka w gminie Kodeń obfitował w wiele niespodzianek przygotowanych przez różne instytucje.

W dniu 3 czerwca nauczyciele z ZPO w Kodniu przygotowali dla dzieci i młodzieży zawody sportowe na Kalwarii. Odbył się tam także pokaz sprzętu Straży Granicznej. 4 czerwca br. odbył się na Targowisku festyn z okazji Dnia Dziecka. Organizatorzy przygotowali dla dzieci szereg atrakcji - animacje z grupą Teatru Antido-

tum, Turniej Fifa na playstation, kino pod chmurką, lody kodeńskie, wate cukrową i popcorn. Dzieci mogły także obejrzeć samochody OSP Kodeń i karetkę ratowników medycznych z 10 Opolskiej Brygady Logistycznej im. płk. Piotra Wysockiego. Dnia 5 czerwca Koło PZW "Brzana" przygotowało dla dzieci Wędkarski Dzień Dziecka. Zawody odbyły się nad zalewem. Dzieci zostały podzielone na dwie grupy wiekowe – juniorzy i kadeci, i każdy otrzymał pamiątkowy dyplom i nagrodę.

MISTRZOWIE CZYTANIA NAGRODZENI

tekst i zdjęcia: Wanda Kopczyńska

Po dwóch latach przerwy wywołanej pandemią COVID-19 w dniu 30 maja 2022 roku odbył się V Gminny Konkurs „Pięknego Czytania”. Organizatorem Konkursu była Biblioteka Publiczna Gminy Kodeń pod patronatem Wójta Gminy Kodeń Pana Jerzego Trocia oraz Przewodniczącej Rady Gminy Pani Barbary Radeckiej. Konkurs był skierowany do uczniów klas I- III Szkoły Podstawowej.

W konkursie brało udział 18 uczestników, którzy zostali wytypowani przez wychowawców klas. Zadanie konkursowe polegało na przeczytaniu najlepiej jak się potrafi fragmentu utworu, który wylosował uczestnik, przed komisją konkursową i innymi uczestnikami. Rywalizacja była wyrównana, a komisja miała trudne zadanie do wyłonienia najlepszej trójki każdej grupy wiekowej:

W kategorii klas I

1 miejsce: **Artsiom Shyshin;**

2 miejsce: **Sandra Piertusik;**

3 miejsce: **Aleksandra Paciorkowska;**

Wyróżnieni: **Lena Tur i Amelia Wenio.**

W kategorii klas II

1 miejsce: **Seweryn Chuda;**

2 miejsce: **Norbert Falkiewicz;**

3 miejsce: **Maja Urban;**

Wyróżnieni: **Antonina Skolczylas; Julia Andrzejska; Kornelia Wojewoda; Agnieszka Głowacka.**

W kategorii klas III

1 miejsce: **Piotr Olędzki;**

2 miejsce: **Anna Kozaczuk;**

3 miejsce: **Michał Litwiniuk.**

Wyróżnieni: **Wiktoria Pietryk; Maja Głowacka; Rita Chochowska.**

Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody książkowe, pamiątkowe dyplomy i niespodziankę od Przewodniczącej Rady Gminy Pani **Barbary Radeckiej**. Bardzo dziękujemy Paniom Wychowawczyniom, które wydelegowały reprezentantów swoich klas i zaangażowały się w przebieg konkursu. Serdeczne podziękowania należą się komisji konkursowej, której przypadła bardzo odpowiedzialna rola. Wszyscy uczestnicy konkursu zostali ocenieni w sposób profesjonalny i sprawiedliwy.

„KODEŃ DAWNIEJ I DZIŚ”

tekst i zdjęcia: Ewa Rafałko

7 czerwca to data istotna w dziejach Kodnia i jego historii. Tego dnia w 1511 r. Kodeń otrzymał prawa miejskie, które 1 czerwca 1867 roku niestety stracił. Jednak przez 356 lat siedziba naszej gminy była miastem. Chcąc upamiętnić 511. rocznicę otrzymania praw miejskich, Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki zorganizowało wystawę fotograficzną „Kodeń dawniej i dziś”.

Jest to wystawa prezentująca zdjęcia archiwalne w zestawieniu ze współczesnymi ujęciami tych samych miejsc. Do współpracy p.o. Dyrektora Ewa Rafałko zaprosiła działające przy Zespole Placówek Oświatowych w Kodniu Koło Fotograficzne, którego opiekunem jest Zbigniew Gwardiak. Młodzież należąca do tego koła chętnie zaangażowała się w wykonanie współczesnych fotografii miejsc widocznych na zdjęciach archiwalnych. Dzięki uprzejmości Ojców Oblatów o. Mateusz Zys OMI wykonał zdjęcia z wieży Bazyliki. Otwarcie wystawy miało miejsce 7 czerwca 2022 r. w sali GCKSiT

w Kodniu. W uroczystości wzięli udział autorzy zdjęć i zaproszeni goście: Przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego – Mariusz Kiczyński, Zastępca Wójta Gminy Kodeń – Andrzej Krywicki, Zastępca Komendanta Placówki SG w Kodniu – kpt. Ireneusz Gregoruk, Dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Kodniu – Jacek Malarski. Ponadto młodzież ZPO w Kodniu, uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Kodniu z opiekunką Beatą Kupryś, uczestnicy Klubu Seniora w Kodniu oraz o. Dariusz Galant OMI.

ORGANIZATORZY

WYSTAWA FOTOGRAFICZNA

Kodeń dawniej i dziś

Zestawienie zdjęć archiwalnych ze współczesnymi ujęciami tych samych miejsc.

Wystawa dostępna do 15 sierpnia 2022 r.

**sala GCKSiT
Kodeń, ul. Rynek 4
pon. - pt.
9.00 - 15.00**

Wystawa powstała dzięki współpracy Urzędu Gminy Kodeń, Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Kodniu, Zespołu Placówek Oświatowych w Kodniu oraz Ojców Oblatów z Kodnia.

VII POWIATOWY FESTIWAL PIOSENKI DZIECIĘCEJ

tekst: Ewa Rafałko, zdjęcia: Henryk Sacharczuk

Dnia 8 czerwca br. po raz siódmy odbył się w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Kodniu Powiatowy Festiwal Piosenki Dziecięcej. Organizatorami festiwalu byli: Powiat Bialski, Gmina Kodeń oraz Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Kodniu.

W festiwalu wystąpiło 18 uczestników w czterech kategoriach: solistki i soliści placówki dla osób z niepełnosprawnością – 1 wykonawca; solistki i soliści szkoła podstawowa klasy 1-3 – 8 wykonawców; solistki i soliści szkoła podstawowa klasy 4-6 – 6 wykonawców; solistki i soliści szkoła podstawowa klasy 7-8 – 3 wykonawców. Występy solistów oceniał jury w składzie: Dyrektor Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Piszczacu – **Gabriela Bielińska**, członkini Zespołu Jarzębina – **Ewa Panasiuk** oraz Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Tucznej – **Alina Lipka**.

Wyniki festiwalu przedstawiają się następująco:

- **solistki i soliści placówki dla osób z niepełnosprawnością:**

1 miejsce – Magdalena Sacharczuk z Kodnia;

- **solistki i soliści szkoła podstawowa klasy 1-3:**

1 miejsce – Kornelia Dzieciół z Janowa Podlaskiego

2 miejsce – Anna Kozaczuk z Kodnia

3 miejsce – Gabriela Lewczuk vel Leoniuk z Sosnówki;

- **solistki i soliści szkoła podstawowa klasy 4-6:**

1 miejsce – Magdalena Litwiniuk z Sosnówki

2 miejsce – Michalina Żuk z Janowa Podlaskiego

3 miejsce – Hanna Listos z Janowa Podlaskiego

- **solistki i soliści szkoła podstawowa klasy 7-8:**

1 miejsce – Wiktor Klepacki z Janowa Podlaskiego

2 miejsce – Agnieszka Arseniuk z Łomaz

3 miejsce – Amelia Charkiewicz z Kodnia.

Laureaci otrzymali statuetki i dyplomy, a pozostali uczestnicy za udział w festiwalu otrzymali dyplomy i kubki z logo GCKSiT w Kodniu. Dyplomy podpisane były także przez Przewodniczącą Rady Powiatu Bialskiego – **Mariusza Kiczyńskiego**. Nagrody wręczało jury i Zastępca Wójta Gminy Kodeń – **Andrzej Krywicki**.

Festiwal prowadziła **Beata Kupryś**.

ODSŁONIĘCIE MURALU

tekst i zdjęcia: Mariusz Zańko / zpokoden.pl

W dniu 23 czerwca 2022 r. w Kodniu odbyło się uroczyste odsłonięcie muralu patriotycznego poświęconego 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej.

Uroczystości rozpoczęły się od apelu szkolnego, podczas którego rozstrzygnięto konkursu szkolny na temat 27. WDPK. Następnie odsłonięto mural patriotyczny na budynku ZPO Kodeń. Inicjatorem tego wydarzenia była Gmina Kodeń oraz Towarzystwo Przyjaciół Kodnia. Całość środków przeznaczonych na sfinansowanie tego projektu pochodziło od sponsorów: firmy Cargotor, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, Instytutu Pamięci Narodowej, Fundacji Kocham Podlasie Senatora Grzegorza Biereckiego. Autorem muralu był Pan Maciej Rokicki, absolwent Akademii Sztuk Pięknych.

W uroczystościach brali udział m. in. **Mariusz Stefański** ze Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej reprezentującego środowisko lubelskie 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty, Wicewojewoda **Robert Gmitruczuk**, Wicemarszałek Województwa Lubelskiego **Michał Mulawa**, Prezes Cargotor **Andrzej Sokolewicz**, dr hab. **Jacek Romanek** Naczelnik Biura Upamiętnienia Walk i Męczeństwa IPN, **Kamil Paszkowski** z Fundacji Kocham Podlasie.

Na koniec uroczystości słowa podziękowania skierował do zgromadzonych **Jerzy Troć** Wójt Gminy Kodeń: *„Bardzo serdecznie dziękuję za piękną patriotyczną uroczystość. Jestem przekonany, że dzień ten przejdzie do historii Kodnia i naszej szkoły. Budowanie patriotyzmu oparte na prawdzie historycznej jest dla mnie jednym z ważniejszych wyzwań w mojej pracy samorządowej. Warto przypomnieć tu budowę pomnika niepodległości, Jarmark Sapieżyński odwołujący się do historii Sapiechów czy Bieg Tropem Wilczym. Kolejnym krokiem w tej działalności jest ten mural, który będzie drogowskazem dla młodego pokolenia”.*

Podczas apelu rozstrzygnięto konkursy tematyczne zorganizowane w ZPO w Kodniu w celu popularyzacji wiedzy o 27. WDP AK i kształtowania postaw patriotycznych:

Konkurs wiedzy o 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK dla klas IV-VIII – w konkursie wzięło udział 46 uczniów. Nagrodzeni zostali:

– kat. klas IV-VI

I miejsce – **Patrycja Siwagow**, kl. VIa

II miejsce – **Paweł Panasiewicz**, kl. IVa

III miejsce – **Michał Szymański**, kl. VIa

wyróżnienia: **Jowita Falkiewicz**, kl. Va, **Kamil Falkie-**

wicz, kl. Va

– kat. klas VII-VIII

I miejsce – **Jarosław Jakimowicz**, kl. VIIIb

II miejsce – **Emilia Symeczko**, kl. VIIa

III miejsce – **Gabriela Sączuk**, kl. VIIa

wyróżnienia: **Mateusz Roszkowski**, kl. VIIIb, **Mateusz Majek**, kl. VIIIb

Konkurs plastyczny „Ścieżkami historii” dla klas I-III:

I miejsce – **Norbert Falkiewicz**, kl. IIb

II miejsce – **Natalia Rajkiewicz**, kl. IIa

III miejsce – **Lena Tur**, kl. Ia

wyróżnienia: **Wiktoria Piszczyk**, kl. Ia, **Hanna Jemielniak**, kl. Ia, **Sandra Pietrusik**, kl. Ia

Konkurs literacki „Ścieżkami historii” dla klas VI-VIII:

– kat. wiersz

I miejsce – **Dominika Magier**, kl. VIIb

II miejsce – **Pola Podsiadły**, kl. VIIa

III miejsce – **Anna Wereszczyńska**, kl. VIIIb

wyróżnienie: **Emilia Symeczko**, kl. VIIa

– kat. kartka z pamiętnika

I miejsce – **Karolina Pawelec**, kl. VIIb

II miejsce – **Marta Litwiniuk**, kl. VIIIb

III miejsce – **Michał Szymański**, kl. VIa

wyróżnienie: **Mateusz Majek**, kl. VIIIb.

Sponsorem nagród był Instytut Pamięci Narodowej, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego oraz ZPO w Kodniu. Upominki wyróżnionym uczniom wręczyli: przedstawiciel IPN-u, Marszałek **Michał Mulawa** oraz Dyrektor ZPO **Jacek Malarski**.

Po apelu wszyscy przeszli na zewnątrz, gdzie odbyła się druga część uroczystości – odsłonięcie muralu poświęconego 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK. Uroczystego zerwania wstęgi dokonali przedstawiciele Sponsorów muralu oraz Wójt Gminy Kodeń Jerzy Troć. Następnie Wójt podziękował wszystkim sponsorom i wręczył im symboliczne upominki.

XXVII MEMORIAŁ STANISŁAWA SEHENIUKA W PIŁCE SIATKOWEJ

tekst i zdjęcia: Ewa Rafałko

26 czerwca br. po raz 27 odbył się w Kodniu Memoriał Stanisława Seheniuka w Piłce Siatkowej. Mecze rozgrywane były na Boisku „Sokół” przy ZPO w Kodniu. Do turnieju zgłosiły się cztery drużyny: Zakład Karny z Białej Podlaskiej, drużyna z Jabłonia, drużyna OSP Kodeń oraz drużyna Pedro z Kodnia.

Wśród publiczności obecni byli zaproszeni goście: rodzina Pana Stanisława: żona Halina, córka Małgorzata oraz siostra Janina, Przewodniczący Rady Powiatu Bialskiego – Mariusz Kiczyński, Wójt Gminy Kodeń – Jerzy Troć, Przewodnicząca Rady Gminy Kodeń – Barbara Radecka, Radny Gminy Kodeń – Jerzy Filipek, Przedstawiciele Towarzystwa Przyjaciół Kodnia – Prezes Jacek Malarski oraz jego zastępca Dominik Nazaruk.

W pierwszej rundzie rozgrywek zmierzyły się ze sobą ZK Biała Podlaska – Pedro Kodeń (2:0) oraz OSP Kodeń – Jabłoń (0:2). W drugiej rundzie zmierzyły się ze sobą drużyny przegranych, czyli w meczu o III miejsce OSP Kodeń – Pedro Kodeń (2:1). Drużyny zwycię-

skie z I rundy zagrały w II rundzie o I miejsce turnieju, czyli ZK Biała Podlaska – Jabłoń (2:1).

Puchar za I miejsce ufundował Marszałek Województwa Lubelskiego – Jarosław Stawiarski, za II miejsce – Wójt Gminy Kodeń – Jerzy Troć, za III miejsce – Starosta Bialski – Mariusz Filipiuk, za IV miejsce – członek Zarządu Oddziału Powiatowego ZNP w Białej Podlaskiej – Zbigniew Gwardiak.

Klasyfikacja końcowa przedstawia się następująco:

I miejsce – Zakład Karny Biała Podlaska

II miejsce – Drużyna z Jabłonia

III miejsce – OSP Kodeń

IV miejsce – Pedro Kodeń.

Tytuł Najmłodszego zawodnika otrzymał Piotr Jakóbczuk (ZK Biała Podlaska), Najstarszego zawodnika – Andrzej Ząbkowski (ZK Biała Podlaska), a MVP turnieju został Wojciech Cieśliński (Jabłoń). Po wyczerpujących i emocjonujących rozgrywkach wszyscy zostali zaproszeni na przygotowanego przez organizatorów grilla.

ŚWIDERSCY – OSTATNI WŁAŚCICIELE PLACENCJI

tekst i zdjęcia: Stanisław Rafałko

*Kodeń, to nasza walka z losem o przyszłość i jutro wspólnym wysiłkiem woli wygrana.
I coś się odmieniło. Uciszyła się burza Szalejąca nad nami, i niebo wyjaśniało błękitem.
I żeś wstrzymała zło i nas w opiekę swą wzięła – dzięki Ci czynimy – Kodeńska Pani.
Na tem kończę moje wspomnienia, piszę je dla Wnuków Swoich, w Kodniu, na Placencji,
w roku życia mego 76ym – ad. 1928, w czasie Gwiazdki.*

Ludwik Świdzki

Herb Rodziny Świdzkich

Rodzina Świdzkich herbu Lubicz wywodzi się z Mazowsza i od wieków używała przydomku Wągl. Nazwisko Świdzki wywodzi się od wsi Świdry w ziemi czerskiej – a wiemy to na podstawie ksiąg grodzkich z 1433 roku, że dziedzicem tej wsi był Jakusz (Jakub) Świdzki. Ci Wągle Świdzki herbu Lubicz przesiedlili się w XVI wieku do ziemi łukowskiej, a następnie na Litwę i tam posiadali obszerne majątki ziemskie. Potomkiem tej linii jest Julian Wągl Świdrygiełło Świdzki. Co wiemy o tej postaci? Urodził się na Litwie w roku 1838 i był synem Adama i Genowefy z domu Sąchockiej. Po przedstawieniu odpowiednich dokumentów, że jego protoplastą miał być książę litewski Świdrygiełło – brat króla Władysława Jagiełły decyzją Trybunału Cywilnego w Warszawie z dnia 11 listopada 1871 roku, uzyskał prawo używania nazwiska Świdrygiełło i następnie decyzją tego samego Trybunału z dnia 15 stycznia 1872 roku, uzyskał prawo używania tytułu książęcego. W roku 1865 zawarł związek małżeński z Józefiną Wierzbicką. Mieli dwoje dzieci – Stanisława i Ludwikę. Zmarł około roku 1880.

Czytelnik zapewne zastanawia się, co łączy Juliana Świdzkiego z Kodniem? Otóż właścicielem Placencji wraz z Elżbiecinem i Kopytowem od roku 1820 do roku 1873 był Ludwik Sarnecki. Ówczesne niekorzystne uwarunkowania gospodarcze doprowadziły do zadłużenia posiadłości przez Sarneckiego i sprzedaży majątku w drodze przymusowej licytacji. Na publicznej licytacji w dniu 31 października 1873 roku Placencję wraz z Elżbiecinem i Kopytowem nabył właśnie za kwotę 47 100 rubli srebrem Julian Świdrygiełło Świdzki. Był właścicielem Kodnia tylko 3 lata, ale w tym czasie zdążył wyremontować pałacyk na Placencji, uporządkować wokół niego zaniedbany park. Co najważniejsze, w trosce o poziom edukacji dzieci kodeńskich, których nauka kończyła się po uczęszczaniu przez dwa lata do elementarnej szkoły carskiej, wybudował na Placencji jednopiętrowy budynek dwuklasowego progimnazjum i zatrudnił w nim wykwalifikowanych nauczycieli. Ukończenie tego pro-

gimnazjum dawało dzieciom z Kodnia możliwość podjęcia nauki w gimnazjum w Białej Podlaskiej (fot. 1).

Po upływie 3 lat w dniu 23 września 1876 roku Julian Świdrygiełło Świdzki Placencję wraz z folwarkami sprzedał Marcelemu Franciszkowi Sołtykowi. Nie jest do końca znana przyczyna tak nagłej decyzji o sprzedaży, biorąc pod uwagę fakt, że Julian związał się emocjonalnie z Kodniem i Placencją. Być może uczynił to pod presją władz carskich, ponieważ w roku 1875 aktywnie protestował przeciwko kasacie parafii katolickiej w Kodniu i wywiezieniu obrazu Matki Bożej Kodeńskiej do Częstochowy.

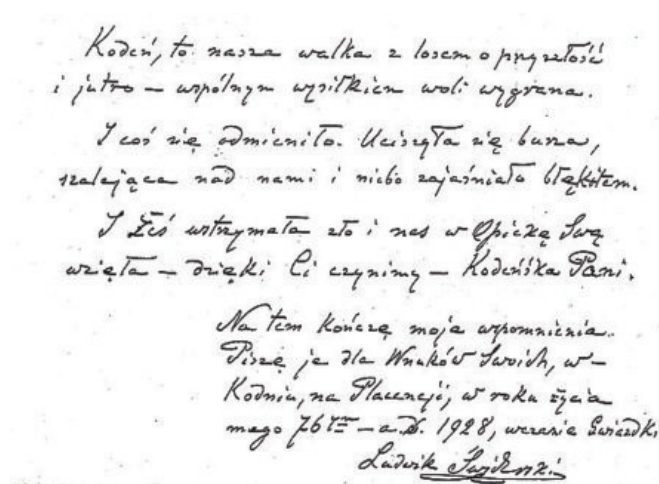
W 1919 roku Świdrygiełło Świdzki ponownie wrócili do Kodnia. Kuzyn Juliana Ludwik Świdzki z żoną Wandą podpisali w lutym 1919 roku z Urzędem Ziemskim w Lublinie umowę dzierżawy na Placencję wraz z Kopytowem. W tym momencie mieli już dwójkę dorosłych dzieci zamieszkujących w Warszawie – syna Władysława, urodzonego w roku 1895, będącego oficerem Wojska Polskiego oraz córkę Jadwigę, urodzoną w roku 1900 i studiującą na Uniwersytecie Warszawskim. Pomimo że była to tylko dzierżawa, małżonkowie

Fot. 1 Na zdjęciu Ojcowie Oblaci z mieszkańcami Kodnia w dniu 15 sierpnia 1931 roku oczekują na przyjazd kardynała Hlonda na uroczystości 300-lecia sprowadzenia obrazu MB z Rzymu do Kodnia, ale to właśnie w tle za Oblatami stoi budynek pro gimnazjum ufundowanego przez Juliana Świdzkiego.

Świderscy swój pobyt w Kodniu rozpoczęli od odbudowy budynków gospodarczych, uporządkowania parku wokół pałacyku i doraźnego remontu samego pałacu. Pomagał im w czasie wolnym od służby i poligonów, stacjonujący w twierdzy brzeskiej, syn Władysław. Władysław rozpoczął też batalię o zakup od Urzędu Ziemskiego Placencji wraz z folwarkiem Kopytów. Zawodowe wykształcenie rolnicze pomogło mu w osiągnięciu tego celu. W 1924 roku Władysław Świderski został właścicielem Placencji i folwarku Kopytów z warunkiem wyłączenia z Placencji działki o powierzchni ok. 1 hektara wraz z budynkami dawnej misji jezuickiej i progimnazjum na rzecz Gminy Kodeń. Decyzję o zakupie tej działki z budynkami, do których po remoncie została przeniesiona szkoła powszechna z dwóch drewnianych budynków szkolnych na Rynku i Starym Kodniu, podjął ówczesny wójt gminy Paweł Maksymiuk.

Spełniło się marzenie Ludwika i Wandy Świderskich, aby dalsze losy ich życia były na zawsze związane z Kodniem. To spełnienie marzeń bardzo emocjonalnie wyraził Ludwik w cytowanym na wstępie zakończeniu swoich wspomnień o losach rodziny Świderskich (fot. 2).

Fot. 2 Skan oryginału wspomnień Ludwika Świderskiego znajdujących się w archiwum Świderskich z Kodnia.

Spełniło się też życzenie Wandy i Ludwika Świderskich, aby po śmierci ich ciała zostały pochowane we wspólnej mogile na terenie parku na Placencji. Wanda zmarła w roku 1930, Ludwik dołączył do niej umierając w roku 1932 (fot. 3). Nagrobek obecnie znajduje się w części parku, gdzie funkcjonuje ośrodek wypoczynkowy Dolina Bugu.

Wracając do roku 1924 – po zakupie Placencji Ludwik z synem Władysławem przystępują do odbudowy zabudowań gospodarczych, rewitalizacji parku oraz przebudowy pałacu. Pałac został znacznie zniszczony w roku 1915, gdy podczas I Wojny Światowej walczących Niemców i Rosjan rozdzielała rzeka Bug. Smutną

Fot. 3 Nagrobek Wandy i Juliana Świderskich.

pamiętką po pobycie Niemców na Placencji jest znajdująca się na terenie parku, przy alei lipowej do Elźbiecina, mogiła zbiorowa 90 poległych żołnierzy niemieckich. Pałac był budowlą parterową. Część północna ucierpiała znacznie od rosyjskiego ostrzału artyleryjskiego. Ludwik z synem podjęli decyzję o rozbiórce części północnej i przebudowie pałacu na piętrową rezydencję.

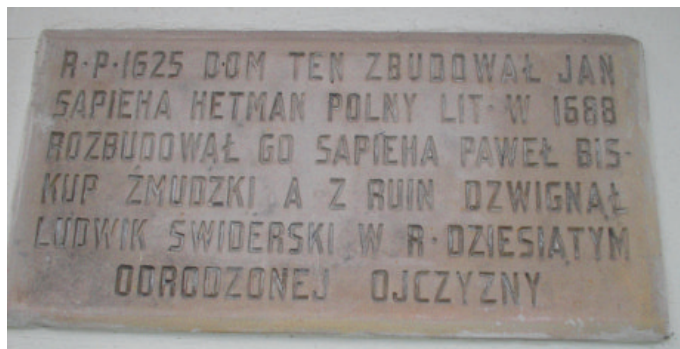
Pierwszy etap budowy objął dobudowę piętra nad częścią południową pałacu oraz budowę ryzalitu wejściowego poprzedzonego cztero kolumnowym portykiem zwieńczonym naczółkiem attykowym z kartuszem herbowym Lubicz Świderskich (fot. 4).

Fot. 4 Lata 50-te – rozbudowana część pałacu na Placencji. W tym okresie w latach 1945 – 1958 użytkowali go Wojska Ochrony Pogranicza, a następnie został tu przeniesiony ośrodek zdrowia z ulicy Sławatyckiej.

Kryzys lat 30-tych w II RP przerwał budowę pałacu. Ludwik Świderski ten etap budowy upamiętnił tablicą umieszczoną obok drzwi wejściowych do pałacu (fot. 5).

W roku 1930, po śmierci matki Wandy, opuszczając Warszawę i swojego męża Stefana Ruśkiewicza, do Kodnia sprowadziła się na stałe córka Ludwika i Wandy Jadwiga z dwoma swoimi córkami, Danutą i Zofią. Częsta nieobecność Władysława w Kodniu w związku

Fot. 5 Tablica pamiątkowa obok drzwi wejściowych do pałacu.

z pełnią przez niego służbą w Wojsku Polskim nałożyła na Jadwigę obowiązek opieki nad leciwym ojcem i konieczność zajmowania się sprawami gospodarstwa. Po śmierci ojca Ludwika Świderskiego w 1932 roku Władysław rozpoczął samodzielne gospodarowanie na Placencji. W dowód wdzięczności dla Jadwigi brat Władysław zbudował jej i siostrzenicom w 1932 roku drewniany dworek na terenie parku (fot. 6).

Fot. 6 Dworek Jadwigi, a następnie Zofii, wyremontowany w latach 90-tych.

Jadwiga Świdierska Ruśkiewicz wraz z córkami Danutą i Zofią zamieszkiwała w tym dworku w latach 1932-1947. W roku 1945 Placencja została znacjonalizowana, władze komunistyczne pozwoliły Jadwidze z córkami korzystać jedynie z drewnianego dworku i to tylko do 1947 roku. Jadwiga i córki wróciły do Warszawy. Jadwiga zmarła w Warszawie w 1990 roku. Ostatnim życzeniem Jadwigi przed śmiercią było pochowanie jej w Kodniu (fot. 7).

Zofia Ruśkiewicz wróciła do Kodnia na początku lat 90-tych. Rodzina Świderskich odzyskała prawo własności do pałacu z niewielką działką, który przekazała Fundacji Brata Alberta na zorganizowanie domu spokojnej starości dla kobiet, gdzie też zimą zamieszkała Zofia. Przedsięwzięcie to wspierają Ojcowie Misjonarze Oblaci z Kodnia. Zostało dobudowane północne skrzydło pałacu. Inwestycja ta dopełnia nie zrealizowany do końca

Fot. 7 Grób Jadwigi i Zofii Ruśkiewicz ze Świderskich z Placencji znajduje się na „starym” cmentarzu, na lewo od kaplicy Św. Wawrzyńca.

przez Ludwika i Władysława Świderskich plan przebudowy pałacu. Na życzenie Zofii został wyremontowany drewniany dworek w parku, w którym w okresie letnim Zofia zamieszkiwała do śmierci. Zmarła w Kodniu w dniu 27 marca 2007 roku. Została pochowana obok swojej matki. Wracając do Władysława – kolejną jego inwestycją była budowa w 1934 roku stajni murowanej z mieszkaniem dla stajennego, w pobliżu tętniącej już życiem szkoły w dawnej misji jezuickiej. Stajnia ta służyła Świderskim do 1939 roku. Władysław Świderski rozpoczął też około 1938 roku budowę domu nauczyciela w Kodniu przy ulicy 1 Maja – wtedy Brzeskiej, naprzeciw szkoły, dla nauczycieli spoza Kodnia. Wybuch wojny nie pozwolił dokończyć tej inwestycji. Budynek ten został dokończony w 1969 roku w połączeniu z wybudowaniem nowego budynku szkolnego. Zamieszkali w nim zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem nauczyciele (fot. 8).

Fot. 8 Dom Nauczyciela przy ul. 1 Maja.

Po wybuchu wojny Władysław Świderski walczył w obronie Warszawy. Został awansowany do stopnia podpułkownika WP. Po upadku Warszawy dostał się do niewoli niemieckiej. Do zakończenia wojny przebywał w oflagu Murnau na terenie Niemiec. Po zakończeniu wojny nie miał możliwości powrotu do Kodnia. Placencja

wraz z folwarkiem Kopytów została w 1945 roku znacjonalizowana i rozparcelowana. Władysław udał się na emigrację do USA. Zamieszkał w Detroit, gdzie zmarł w roku 1973.

W 1939 roku stajnię zajęła niemiecka jednostka straży granicznej Grenzschutz Ost. Po wyzwoleniu budynek przejęły Wojska Ochrony Pogranicza, które użytkowały go do roku 1958. Do dzisiaj zachowało się kilka tabliczek z nazwami koni nad betonowymi żłobami. Konie stanowiły środek transportu dla patroli wojska na granicy, a narzędziem kontaktu ze strażnicą był przenośny telefon na korbkę podłączany do gniazd na słupach z linią telefoniczną ciągnącą się wzdłuż Bugu. Po 1958 roku stajnię zaadaptował na budynek gospodarczy ośrodek zdrowia przeniesiony do pałacu z ulicy Sławatyckiej. Teraz budynek stajni służy Urzędowi Gminy

jako pomieszczenie gospodarcze. Lada dzień ma się jednak rozpocząć remont kapitalny budynku z przywróceniem jego w miarę pierwotnego wyglądu oraz rewitalizacja terenu wokół misji jezuickiej. Ale czy wrócą konie do odbudowanej stajni? Może Straż Graniczna przesiądzie się na cichy i ekologiczny środek transportu? O rodzinie Świderskich z Placencji nie zapominamy.

Bibliografia:

1. *Zdjęcia współczesne – Stanisław Rafalko.*
2. *Franciszek Jagielak „Kronika Szkoły Powszechnej w Kodniu 1924-1969 r.”*
3. *Jarosław Onyszczyk „Od siedziby magnackiej do osady gminnej”.*
4. *Andrzej Tłomacki „Stosunki społeczno-polityczne w Kodniu w latach 1918-1944”.*
5. *Archiwum rodziny Świderskich z Kodnia.*
6. *Archiwum autora tekstu.*

ZDARZYŁO SIĘ W KODNIU...

Aleksandra de Pernet, primo voto Isaure, secundo voto Zajączek

tekst i zdjęcia: Jacek Malarski

Dnia 1 sierpnia 1786 roku w kodeńskim kościele parafialnym odbył się ślub Józefa Zajączka i pani Aleksandry Isaure de Pernet. Ślubu udzielił infułat kodeński ksiądz Felicjan Mierzejewski, świadkami młodej pary byli Kazimierz Nestor Sapieha i jego matka Elżbieta z Branickich Sapieżyna. Liczący wówczas 34 lata pan młody był podpułkownikiem dragonów i adiutantem hetmana wielkiego koronnego Franciszka Ksawerego Branickiego, brata Elżbiety Sapieżyny.

Fot. 1 Kościół św. Anny w Kodniu, reprodukcja ryciny z albumu K. Stronczyńskiego VII, 1855 r. tabl. 34, BUW Gabinet Rycin, Inw. Fot. 8378. Neg. K.K.

Fot. 2 Medal Virtuti Militari z 1792 roku.

Józef Zajączek od 1784 roku był także posłem na Sejm, a więc jego kariera wojskowa (wstąpił do wojska podobno w wieku 16 lat) oraz polityczna rozwijała się błyskawicznie, rok po wspomnianym ślubie został, w randze pułkownika, dowódcą Regimentu Konnego Buławy Wielkiej Koronnej, a od 1790 posłem na Sejm Wielki zwany też Czteroletnim. Pomimo, że należał wcześniej do osób blisko związanych z hetmanem Branickim (późniejszy targowiczanie), to później stał się aktywnym zwolennikiem Konstytucji 3 Maja, ba nawet należał do ugrupowania polskich jakobinów, czyli skrzydła politycznie najbardziej radykalnego. Brał udział w wojnie polsko-rosyjskiej w 1792 roku, zasłużył się szczególnie w bitwie pod Zieleńcami, po której został odznaczony nowo ustanowionym medalem Virtuti Militari. (fot. 2)

Po drugim rozbiórce Polski znalazł się na emigracji, ale już podczas powstania kościuszkowskiego wziął udział w m.in. bitwie pod Racławicami, po której uzyskał awans na generał-lejtenanta. Po wzięciu Kościuszki do niewoli, sprawował krótko funkcję Naczelnego Wodza Insurekcji, we wrześniu dowodził obroną Warszawy. Po klęsce powstania, ponownie znalazł się na emigracji we Francji i awansował na generała armii napoleońskiej. Brał udział w kilku napoleońskich kampaniach m.in. w egipskiej i rosyjskiej, w bitwie nad Berezyną stracił prawą nogę i dostał się do niewoli. Nazwisko generała Józefa Zajączka, wśród siedmiu Polaków, zostało uwiecznione na francuskim Łuku Triumfalnym w Paryżu (ZAYONSCHECK na filarze południowym).

W czasach Księstwa Warszawskiego został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Virtuti Militari. Po upadku Napoleona i likwidacji Księstwa Warszawskiego, zachodzi kolejny zwrot w karierze Józefa Zajączka. Car Aleksander I mianuje go w 1815 roku generałem piechoty i pierwszym namiestnikiem Królestwa Polskiego. Urząd ten sprawował do 1826 roku, wykazując daleką uległość wobec władz rosyjskich i wielkiego księcia Konstantego Pawłowicza, za co został zresztą nagrodzony nadanym mu przez cara tytułem książęcym. (fot. 3)

Jednakże nie bogata i obfitująca w liczne zwroty kariera Józefa Zajączka jest tematem niniejszego artykułu. Niezwykłą postacią jest bowiem o dwa lata młodsza panna młoda, poślubiona tego sierpniowego dnia w kodeńskim kościele. Panna młoda, a w gruncie rzeczy już rozwiedziona pani Isaure, była żoną nadwornego lekarza wspomnianego wyżej hetmana Branickiego, którego porzuciła dla Józefa Zajączka. Aleksandra, urodziła się w Słonimie koło Grodna, podobno pochodziła z rodziny hugenotów, czyli protestanckich francuskich uchodźców. Jej ojciec, Jakub Franciszek Pernet był pułkownikiem wojsk litewskich, adiutantem Michała Kazimierza Ogińskiego, hetmana wielkiego litewskiego. Dzięki wpływom Zajączka w Rzymie, jej ślub z doktorem Isaure został unieważniony, mimo że w momencie poznania przyszłego męża, miała dziewięcioletniego syna.

Chciałbym się jednak skupić na losach pani Aleksandry już jako wdowy po generale Józefie Zajączku. Słynny francuski powieściopisarz Honoré de Balzac tak ją opisuje: „*Dawna wicekrólowa Polski, bliska już setki wiosen, posiada umysł i serce młode, figurę czarującą. Na jej rozkaz wylewają lzy młodzi kochankowie*”. Pisał to 1836 roku, a więc w dziesiątym już roku wdowieństwa pani

Fot. 3 Malarz nieznan, Portret Józefa Zajączka, Wikipedia.

Fot. 4 Ludwik Marteau, Portret Aleksandry Zajączek, Wikipedia

Aleksandry, nazywa ją wicekrólową z racji namiestnictwa nad Królestwem Polskim sprawowanym przez zmarłego męża. Oczywiście Balzac sporo przesadził z wiekiem, liczyła wówczas „zaledwie” 82 lata, ale coś w tym jest...

Stanisław Wasylewski, dwudziestowieczny eseista, powołując się podobno na źródła z epoki, tak pisał o Aleksandrze w *Romansie* prababki „z wejrzenia, z kibici, ze słówek wreszcie strzelistych wydawała się dziewczęciem tak jakby piętnastoletnim”. Jej uroda i długowieczność pod względem medycznym, budziła żywe zainteresowanie nie tylko wielu badaczy zajmujących się epoką, w której żyła pani Aleksandra, ale również i lekarzy.

Co mogło wpłynąć na fenomen Aleksandry Zajączek. Wiemy, że uprawiała sport (choć nie w dzisiejszym znaczeniu), często jeździła konno i codziennie odbywała długie, czasami dziesięciokilometrowe, spacery. Korygowała pojawiające się zmarszczki cieniutką warstwą wosku. Stosowała również specyficzną dietę bazując na surowych, zimnych posiłkach złożonych z warzyw, owoców i wyrobów mlecznych. A co najciekawsze, spała zawsze przy otwartym oknie, niezależnie od pory roku. Na dodatek pod łóżkiem trzymała balię z bryłami lodu, a każdego ranka kąpała się w lodowato zimnej wodzie. Podobno przed balami, w których brała udział, smarowała ciało lodem, by jej skóra napięła się i nabrała rumieńców. Lodowata woda i otaczający chłód, brrrr! I jeszcze te diety owocowo-warzywne. Czyż pani Aleksandra nie była prekursorką fitnessu, medycyny estetycznej, diety paleo i krioterapii?

Generałowa przez swoją urodę i „wieczną młodość” była obiektem zazdrości innych kobiet i niekończących się plotek. Uchodziła też za sprytną i przebiegłą, po Warszawie krążyły plotki, że tak pokierowała karierą Zajączka, by wraz z nim dojść do wysokiej pozycji. A potem odziedziczyć po generale, książęcy tytuł, majątek i rentę zapew-

nijającą jej dostatnie życie oraz środki do uganiania się za młodszymi kochankami.

Nieprzychylny jej Julian Ursyn Niemcewicz pisał: „Znaną była z różnych zalotów, rozwiązłego życia i protegowania wszystkich intryg miłosnych”.

Inna plotka krążąca po warszawskich salonach w połowie XIX wieku głosiła, że nazywana Lodową Damą pani Zajączkowa w zamian za wieczną młodość zaprzedała duszę diabłu. Wdowa po namiestniku Królestwa Polskiego, wprawiała w konfuzję warszawian zarówno za życia męża, jak i po jego śmierci. W okolicach osiemdziesiątki, nadal zachwycała urodą, a na pewno cieszyła się powodzeniem u mężczyzn. Wówczas to odbiła konkurentce młodszego od niej o 40 lat, przystojnego hrabiego Grzymałę, potem jej długoletniego kochanka. Jeden z bywalców warszawskich salonów tak ją wspomina: „Pamiętam panią Zajączkową (wtedy 65-letnią) w gazowej sukni z różą we włosach, wachlarzem w ręku na balach i wyznam, że jeśli nie zachwycony, to zdziwiony stanąłem na jej widok. Zachowała czerstwość, wdzięk i ubiór młodego wieku, ... Czula i kochała, jak piętnastoletnia panienska”.

Wspominany wyżej, Honoriusz Balzak, który spotkał panią Aleksandrę, gdy ta przekroczyła już osiemdziesiątkę, nie mógł wyjść ze zdziwienia. Zdaniem pisarza nie wyglądała więcej niż na 35 lat. „Podrwiwa ze śmierci, śmieje się z życia” – pisał, „Niegdyś zadziwiła [cara] Aleksandra, dziś prześciga Mikołaja wspaniałością przyjęć. Z prawdę to jest bajka o wróżce, jeśli to nie jest w ogóle żywa wróżka z bajki – madame Zayonscek”. (fot. 4)

Warto też spojrzeć na twarz Lodowej Damy z portretu pędzla Ludwika Marteau i zapamiętać ją dobrze. We-

dług opowiadań, powieści i legend, nie pakt z diabłem, ale tajemniczym eliksirem była przede wszystkim bardzo niska temperatura. Dzięki zimnu oraz ciężkiej pracy nad własnym ciałem, ogromnym poświęceniem i nadającym sobie reżimem, któremu poddawała się codziennie, dożyła lat 91, do końca życia zachwycając wszystkich wdziękiem i urodą. Pomyśleć, że taka „celebrytka” zawitała do Kodnia ponad 200 lat temu (fot. 5).

Fot. 5 Tablica epitafijna

Korzystałem z:

<https://przekroj.pl/nauka/niesmiertelna-aleksandra-adam-weglowski>

<https://www.dlamorsa.pl/aleksandra-zajaczek-krolowa-lodu-ktora-zatrzymala-swa-mlodosc/>

<https://www.newswweek.pl/styl-zycia/lodowa-dama-lubila-marznac/2fzxp6>

<http://kobietyihistoria.blogspot.com/2012/07/krolowa-sniegu.html>

PERŁY ŻYCIA W ŚWIDNIKU

tekst i zdjęcia: Beata Kupryś

Z okazji Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną w dniu 22.05.2022 r. grupa teatralna Perły Życia ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Kodniu została zaproszona przez Wiesławę Staszczak, kierownika Warsztatu Terapii Zajęciowej w Świdniku – Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Świdniku, do prezentacji umiejętności tanecznych na tym szczególnym święcie.

Dzień Godności to uroczystość i unikalna sposobność, aby uwidocznic, że każdy z nas ma

równe prawa do aktywnego udziału w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym. Pojawiające się ograniczenia i bariery utrudniające osobom z niepełnosprawnościami swobodne funkcjonowanie są wyzwaniem do nieustannej zmiany rzeczywistości, która nas otacza i na pewno nie jest to wynikiem samej niepełnosprawności.

Oficjalną część integracyjnego spotkania rozpoczęła Iwona Ratajczak - Przewodnicząca Zarządu Koła PSONI w Świdniku. W przemówieniu bardzo ciepłymi słowami przywitała wszystkich obecnych, a także podziękowała władzom samorządowym, instytucjom, przyjaciółom stowarzyszenia za okazaną pomoc i wsparcie. Z kolei specjalne podziękowania trafiły na ręce Dyrektora Małgorzaty Paproty Dyrektora Oddziału Lubelskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, która przekazała koszt słodczy dla wszystkich uczestników.

Swoje umiejętności artystyczne prezentowały następujące grupy taneczne oraz indywidualni wykonawcy, m.in.: Ach to My – grupa wokalna WTZ PSONI Koło w Świdniku, Pasjonaci – grupa teatralna ŚDS PSONI Koło w Świdniku, Tymoteusz Miśura – solista DCA PSONI Koło w Świdniku, Piaskowe Ludki – grupa artystyczna SOSW w Kozicach Dolnych, grupa wokalna Domu Pomocy Społecznej im. Roba Inja w Świdniku, Bębnołudy – grupa artystyczna WTZ w Janowicy PSONI Koło w Łęcznej, Pod Parasolem – grupa wokalna WTZ SIS w Mełgwi, Łukasz Lisek – solista WTZ w Janowicy, Motyle – grupa taneczna WTZ PSONI Koło w Świdniku i inni. Oprócz występów wokalnych, tanecznych i teatralnych przygotowano wystawę prac osób niepełnosprawnych, kiermasz, a także zabawy dla najmłodszych.

Zaproszenie, z którego skorzystali niepełnosprawni artyści z grupy Perły Życia to niecodzienne przeżycie, które jest dla nich znaczącym wyróżnieniem. Cechuje ich żywiołowość, chęć do występów publicznych, spontaniczność mimo ograniczeń natury fizycznej i psychicznej. Uczestnicy grupy artystycznej Perły Życia od kilku miesięcy przygotowywali się do występu artystycznego, który mieli zaprezentować w Świdniku. Należy przyznać, że działania te były związane z różnorodnymi postawami, które się nasiliły. Czas lockdownu, ograniczenia w korzystaniu ze spotkań z innymi niepełnosprawnymi, brak możliwości regularnych

występów publicznych, pogłębiające się niedomaganie emocjonalne i społeczne – to tylko niektóre z czynników, jakie wpłynęły na osoby z niepełnosprawnościami. Negatywne skutki pandemii znalazły odbicie w zachowaniu całego społeczeństwa, tym mocniej nie wywarły pozytywnego wpływu na niepełnosprawnych. Bardziej niż inni potrzebują zrozumienia, wyrozumiałości, zaopiekowania, cierpliwości...

Najważniejsze, że Perły Życia mają szansę na rozwój artystyczny, który oddziałuje w niepowtarzalny sposób na te jednostki. Uczą się wyrażania siebie i swoich emocji, wzmacniają poczucie własnej wartości, odczuwają aprobatę społeczną. Regularne zaproszenia na Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną do Świdnika są dowodem na to, że ich wysiłki spotykają się z sympatią i uznaniem, a przede wszystkim są sprawdzianem ich aktywności artystycznej.

Perły Życia na Dniu Godności w Świdniku

SZKOŁA PO PANDEMII

tekst: Jacek Malarski

Na wyniki nauczania w roku szkolnym 2020/21 oraz w pierwszym półroczu bieżącego roku, niewątpliwie wpływ miała znaczna absencja uczniów na zajęciach oraz praca zdalna spowodowana kwarantanną poszczególnych oddziałów. Już drugi rok szkoły w naszym kraju funkcjonują w podwyższonym reżimie sanitarnym. W minionym półroczu doświadczaliśmy również wiele trudności w egzekwowaniu wprowadzonych na terenie szkoły obostrzeń, tak przez uczniów jak i rodziców.

Od drugiej połowy października, aż po zimową przerwę świąteczną, wiele klas przebywało na kwarantannie spowodowanej wykryciem koronawirusa SARS-CoV-2 u ucznia lub nauczyciela. Zaczęło się od klasy 8b, która będąc na kwarantannie przeszła na nauczanie zdalne w dniach od 19.10 do 24.10.2021. Następnie w takiej samej sytuacji znalazły się klasy 4a, 5a i 7b (22.10 – 28.10.2021), a potem także 7a (22.10 – 29.10). Później ponownie na zdalnym była klasa 8b (26.10 – 4.11) oraz grupa 3-latków w przedszkolu (28.10 – 6.11). Od 2.11 do 6.11 na kwarantannie były klasy 6a i 8a, natomiast od 5.11 do 12.11 3a. Klasa 3b poszła na kwarantannę od 9.11 do 15.11. Kolejne klasy na zdalnym znalazły się w grudniu (16.12 – 22.12.2021) 1a, 2a, 4a, 5a, 7ab i kolejny raz 8b, a także 5-latki w przedszkolu. Od 20 grudnia do 9 stycznia na zdalnym nauczaniu, zgodnie z Zarządzeniem MEiN, były już wszystkie szkoły w kraju. Od 25.01 do 31.01.2022, trzeci raz na kwarantannie była klasa 7b, od następnego dnia tj. 26.01 do 28.01 klasa 5a i na końcu od 31.01 do 4.02.2022 klasy 1a i 4a. Od 14.02 rozpoczęliśmy ferie zimowe. W trakcie trwania kwarantanny oraz podczas nauczania zdalnego uczniowie korzystali z laptopów ze szkoły.

Podjmując próbę podsumowania zdalnego nauczania, z którym przyszło nam się zmagać kolejny rok szkolny, jego ocena jest generalnie negatywna. Nauka zdalna w znacznej mierze opiera się na samodzielności. Z jednej strony uczniowie muszą nadążać za nauczycielem prowadzącym lekcję online (nie zawsze mają możliwości dopytania o to, co sprawia im trudność), z drugiej wykonywać w terminie zadane prace. Wymaga to dobrej organizacji i samodyscypliny. Uczniowie słabsi, nie radzący sobie w czasie nauki stacjonarnej, a teraz borykający się dodatkowo z kłopotami technicznymi, mają coraz większy problem z przyswojeniem materiału. To przyczynia się do pogłębienia różnic między nimi a uczniami, którzy radzą sobie lepiej z nauką i oprogramowaniem komputerowym, są bardziej zmotywowani

i mogą liczyć na wsparcie najbliższych. Świadomość uczniów, że nauczyciele nie są w stanie ocenić ich zaangażowania podczas zajęć wpłynęła negatywnie na ich postawę i motywację. W ocenie wielu nauczycieli, ale również uczniów i rodziców, blisko 1/3 uczniów w czasie zdalnych lekcji przegląda strony internetowe, gra w gry i odwiedza portale społecznościowe. Taka sama grupa korzystała w tym czasie z telefonu w celach nie związanych z lekcją. Wydaje się, że nauczyciele są świadomi trudności, jakie wiążą się z utrzymaniem uwagi uczniów w czasie zajęć online. Prawie połowa jest zdania, że po powrocie do szkół konieczne będzie powtórzenie pewnej części materiału, część uważa nawet, że znacznej części. Edukacja zdalna obnażyła niedostatki stosowanego dotąd systemu oceniania. Nauczyciele przeprowadzający testy i sprawdziany online nie mają możliwości kontrolowania, czy uczniowie napisali je samodzielnie. To samo dotyczy przygotowywania prac. Z uwagi na częste nieuczciwe zachowania oceny uczniów trudno uznać za miarodajne. W tej sytuacji przeprowadzane testy powinny służyć wyłącznie powtórzeniu i utrwaleniu wiadomości i stanowić informację dla nauczyciela, czy i w jakim stopniu uczniowie opanowali tę lub inną część materiału.

Na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli, dotyczącej zdalnego nauczania i próby podsumowania tego okresu w naszej placówce, 45% ankietowanych uznało, że lubi pracę przy komputerze, ale też 1/3 odpowiedziała, że nie. Połowa ankietowanych zaznaczyła, że raczej nie lubi uczyć zdalnie, a 27% wyraziło zdecydowany sprzeciw wobec takiej formy nauczania. 45% ankietowanych spędza od 2 do 4 godzin

przy komputerze w ciągu dnia, połowa spędza od 4 do 6 godzin, po 14% do 2 godzin i od 7 do 8 godzin. Zdecydowana większość (81%) nauczycieli podczas pracy zdalnej korzystała z filmów edukacyjnych, jako pomoc dydaktyczną wykorzystywano również zdjęcia (50%) i karty pracy (45%), prawie co drugi nauczyciel (40%) wykorzystywał prezentację Power Point. Prawie co trzeci z ankietowanych korzystał z własnych materiałów. 73% ankietowanych nauczycieli zaobserwowało, że podczas nauki zdalnej uczniowie siedzieli w swoich pokojach, a czasem ktoś do nich zaglądał, tak zaznaczyli między innymi wszyscy ucący w klasach 1-3. Prawie 20% ankietowanych zaobserwowało, że niektórym uczniom nikt z dorosłych nie towarzyszył podczas nauki zdalnej. Jeżeli chodzi o aktywność uczniów podczas zajęć, 45% ankietowanych zaznaczyło, że uczniowie byli aktywni, ale tylko niektórzy. Prawie wszyscy nauczyciele ucący w klasach 1-3 zaznaczyli, że dzieci w większości były aktywne na zajęciach zdalnych, natomiast 30% ucących w klasach 4-8 zaznaczyło, że odpowiadają na pytania, kiedy ich się poprosi lub nie są aktywni i trudno ich zmotywować do odpowiedzi. Krótko mówiąc, zdaniem nauczycieli ucących w klasach 4-8, większość uczniów nie pracowało podczas nauki zdalnej. Nauczyciele, w większości, organizując lekcje zdalne, zaplanowali około 15 minutowy czas na ewentualne pytania uczniów lub rodziców (konsultacje), ale raczej jedni i drudzy nie korzystali z takiej możliwości. 63% ankietowanych nauczycieli zostało mile zaskoczonych szerokim zakresem narzędzi do wykorzystania podczas nauczania zdalnego. Zwrócili również uwagę na możliwość eksperymentowania z metodą nauczania, a więc pewną innowacyjność, ważny również był dostęp do materiałów edukacyjnych, a więc różne platformy edukacyjne i zgromadzone zasoby. Największym wyzwaniem dla ucących zdalnie było włączenie zdemotywowanych uczniów (63%), utrzymanie motywacji i uwagi (59%), ale również ocena postępów dokonywanych przez uczniów (50%). Zwrócono również uwagę na niski poziom dostępu uczniów do technologii oraz samą komunikację z uczniami. Zdaniem ankietowanych, najlepszym wsparciem dla nauczycieli w nauczaniu zdalnym, zapewniałyby strony internetowe zawierające przydatne zasoby (54%), a także więcej darmowych zasobów i narzędzi udostępnianych przez firmy z branży IT. Zwrócono również uwagę na potrzebę organizacji

szybkich kursów nauczania online oraz webinaria dla nauczycieli w celu podzielenia się pomysłami i doświadczeniami. Ankietowani podkreślili wyraźnie (86%), że największym problemem związanym z nauczaniem zdalnym były trudności uczniów w koncentracji i mobilizacji. Podczas nauki zdalnej uczniowie nie potrafili się skupić na zajęciach. Zwrócono również uwagę na brak możliwości odpowiedniego sprawdzenia zadań domowych, czy innych prac do wykonania. Dość znaczącym mankamentem, wśród korzystających z nauki zdalnej uczniów, były również problemy z internetem oraz sprzętem (mikrofonem, kamerką). Znaczącym problemem, zdaniem wielu ankietowanych nauczycieli, było zbyt dużo czasu spędzanego przy komputerze oraz związane z tym bóle płaców, oczu i kręgosłupa. Zdaniem niektórych nauczycieli nauka zdalna tak naprawdę jest tylko dla ambitnego ucznia, który radzi sobie dobrze w szkole podczas nauczania stacjonarnego.

Podsumowując, zdalna edukacja w żadnej zaangażowanej grupie osób – nauczycieli, uczniów czy rodziców – nie otrzymała wysokich ocen. Zdecydowana większość (przede wszystkim rodzice i nauczyciele) chciała jak najszybszego powrotu do szkoły i zakończenia tej formy nauczania. Przyczyny to: trudności ze sprzętem, czasochłonność, brak bezpośredniego kontaktu i niska efektywność nauczania na odległość. Mamy też pewne pozytywne doświadczenia, nauczanie zdalne może być stosowane w sytuacjach trudnych, takich jak choroba, lub jako uzupełnienie lekcji tradycyjnych. W czasie zdalnego nauczania, zdecydowana większość nauczycieli, w znacznym stopniu podniosła swoje umiejętności związane z zastosowaniem technik IT, korzystania z różnych zasobów dostępnych w internecie, na platformach edukacyjnych.

Mimo pandemii staraliśmy się konsekwentnie realizować programu wychowawczo-profilaktyczny, uwzględniając kierunki polityki oświatowej na bieżący rok szkolny. Zwracaliśmy szczególną uwagę na bezpieczeństwo uczniów na przerwach w warunkach reżimu sanitarnego. Tutaj mamy świadomość, że wobec postawy części rodziców, a w konsekwencji ich dzieci, egzekwowanie ustalonych regulaminów było dość trudne, pomimo systematycznego zwracania uwagi dyżurujących nauczycieli.

Jarmark Sapięzyński w Kodniu

21 sierpnia 2022

ORGANIZATORZY

DAJ TO GŁOŚNIEJ

ORKIESTRA REPREZENTACYJNA SG

PIKNIK WOJSKOWY

UŁAŃSKIE POKAZY KONNE

- 12.00 - Msza św. na Kalwarii
- 13.00 - Przemarsz na Błonia
- 13.20 - Otwarcie Jarmarku
- 13.40 - Janusz Pruniewicz
- 14.10 - Zespół Szańki z Wiryk
- 14.30 - I ułański pokaz konny
- 14.50 - Zespół Orchowianki
- 15.10 - Zespół Jarzębina
- 15.30 - Zespół Pieśni i Tańca Podlasie
- 16.30 - II ułański pokaz konny
- 17.30 - Daj to głośniej**
- 18.30 - Wyniki II Turnieju o Strzałę Sapięhy
- 19.30 - Orkiestra Reprezentacyjna Straży Granicznej**
- 21.00 - Zespół Mołodyczki z Ukrainy
- 22.00 - Dyskoteka pod chmurką

Dodatkowe atrakcje

- jarmark z produktami regionalnymi i rękodzielnictwem
- piknik wojskowy
- plac zabaw dla dzieci (dmuchańce)
- miasteczko foodtruck'ów

PATRONAT

Beata MAZUREK
Poseł do Parlamentu Europejskiego

PARTNERZY

lubelskie
Smakuj życie!

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

SPONSOR
DIAMENTOWY

WIPASZ®
jest nasz!